

Mobbing w grupie przedszkolnej (fragment)

TERMIN mobbing wywodzi się z angielskiego słowa „mob”, używanego na określenie tłumu, motłochu, a znaczy tyle, co — napadać na kogoś, zaczepiać, nagabywać lub atakować. Zjawisko mobbingu istnieje od dawna, jednak dokładnie udało się je zbadać dopiero (...).

Dzisiaj słowo „mobbing” coraz częściej zastępuje się bardziej dobitnym i jednoznacznym określeniem, jakim jest tak zwany **terror psychiczny**. *Jednak trzeba zauważyć, że nie każde negatywne działanie skierowane przeciwko nam to mobbing*. Z problemem terroru psychicznego mamy do czynienia dopiero wtedy, gdy spełnione są następujące warunki (...). Niestety zjawisko mobbingu rozszerza się, i to na coraz większą skalę — nie dotyczy tylko osób dorosłych w pracy, ale coraz częściej także ich dzieci, nawet już w przedszkolu.

Mobberem być już od najmłodszych lat

Takie formy mobbingu, jak: szykanowanie, izolowanie, wyśmiewanie, obmawianie, ubliżanie, szantaż i przemoc fizyczna — popychanie, bójkki, zaczepki, wrogie gesty, zauważalne są już w *interakcjach między najmłodszymi dziećmi, w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym*. W szkołach podstawowych, gimnazjach i liceach zjawisko to jest już tak rozpowszechnione, że uznaje się je niemal za normę, wskutek czego nie przykładano do niego zbyt dużej uwagi i nawet nie próbuje się go zwalczać. (...) *Różne mogą być przyczyny wzajemnego znęcania się dzieci nad sobą*. Niektóre pociechy agresywne zachowania wyniosły z domu, obserwując chociażby kłótnie rodziców. (...)

(...) *dziecko nie zawsze celowo czy z premedytacją robi coś złego — czasami zdarza się, że takie negatywne działania są od niego po prostu niezależne*. Tomek wie, że pewne rzeczy, które robi, są złe, dlatego też często przeprosza rówieśników za swoje zachowanie (...). Częściowym rozwiązaniem ukazanego tu problemu mogłoby być zatrudnienie dodatkowego, specjalnie przeszkolonego nauczyciela, który zajmowałby się *wyłącznie* Tomkiem. Wtedy reszta grupy mogłaby bez przeszkód odbywać normalne zajęcia. Ale wiadomo, że (...) zatrudnienie kolejnego nauczyciela, w tym wypadku **nauczyciela wspomagającego (asystenta)**, wymaga dodatkowych nakładów finansowych, na które (...).

Powody występowania agresji [u dzieci]

Istotną sprawą przy omawianiu problemu agresji jest postawienie pytania: *Dlaczego właściwie młodzi ludzie przejawiają agresję?* Odpowiedź na to pytanie jest trudna, ponieważ istnieje wiele możliwości, wiele opcji. Jedną z nich zakłada, że dziecko zachowuje się agresywnie, bo takie zachowanie przynosi mu ■ **korzyść**. (...)

Według innej opcji przyczyną zachowań agresywnych jest ■ **naśladowictwo**. Dziecko, które żyje w świecie przemocy i widzi ją na co dzień w domu, w szkole i w telewizji, będzie te zachowania naśladować jako wzorcowe (...). Nieodpowiednie programy telewizyjne lub gry komputerowe wywierają ogromny wpływ na psychikę malucha. Dzieci bezkrytycznie przyjmują model zachowania prezentowany przez ich ulubionych bohaterów. Głównym zadaniem rodziców jest więc przede wszystkim wyselekcjonowanie odpowiednich programów (...).

Kolejnym czynnikiem wywołującym u dziecka agresję jest ■ **atmosfera, w jakiej się ono wychowuje**. Bezpieczny dom i rodzina spełniają tu szczególnie ważną rolę. Maluch z członkami rodziny spędza najwięcej czasu, obserwuje ich zachowania (...).

Następną przyczyną agresywnego zachowania dziecka jest ■ **poczucie niższości**. Dotyka ono przede wszystkim pociech zbyt dominujących rodziców. Taki maluch jest lękliwy i mniej pewny siebie. Postrzega siebie jako kogoś mniej wartościowego niż (...). Nagromadzony gniew i złość będzie wywoływać u niego [u dziecka] bunt (...).

Jednak równie negatywny wpływ na psychikę może wywierać ■ **przesadna troska i nadmierna ochrona ze strony rodziców**. Brak zainteresowania dzieckiem jest zły, ale zbyt duże

zainteresowanie jego sprawami też nie jest dobre. (...) Istotny wpływ na dziecięce zachowania ma też ■ **brak konsekwencji w postępowaniu rodziców** (także nauczycieli). Dzieci postrzegają konsekwencję jako nagrodę lub karę za swoje postępowanie. Jeśli maluch, zachowując się agresywnie (...).

Środki masowego przekazu a agresja u dzieci

Z badań wynika, że **małe dzieci nie odróżniają fikcji obserwowanej m.in. w filmach i grach od rzeczywistości**. Wszystko, co widzą w programach telewizyjnych, treści, które czytają w Internecie, wydają się im zupełnie prawdziwe. Dlatego oglądając drastyczne sceny, najpierw się uczą, a później naśladują zachowania bohaterów. Tacy młodzi stają się coraz mniej wrażliwi na ludzką krzywdę, nie czują już cierpienia innych, zatracają (...). W kreskówkach często obserwują śmierć bohatera, który niemal natychmiast z powrotem budzi się do życia. Widzą, jak ich ulubione postacie odważnie walczą, biją się, kopią, zabijają, a później triumfują. Dlatego one robią to samo, bo także chcą czuć się wielkie i ważne. **W dzisiejszych czasach cierpienie, przemoc, męczarnie i lejąca się strumieniami krew osławiają z bólem, a nawet wzbudzają ciekawość — nie wywołują już, tak jak kiedyś, lęku i obrzydzenia.**

Podobnie **destrukcyjny wpływ na psychikę wywierają gry komputerowe**. W tym wypadku sytuacja jest jeszcze gorsza. W grach komputerowych agresorem jest sam grający — tak więc dziecko jeszcze bardziej utożsamia się z bohaterem. To ono celując pistoletem (...) obcina członki i wrywa serce ofiarom. Okrucieństwo i agresja w grach komputerowych są powszechne, a coraz częściej nawet mile widziane. Są gry, które zachęcają do jeszcze większej agresji. (...)

Telewizja, prasa, radio, Internet oferują treści w większości nieprzeznaczone dla młodych ludzi. Mnóstwo jest informacji, których dzieci nie są w stanie zrozumieć, ale i z którymi często nie radzą sobie ludzie dorośli. **Nie wszystko, czego można się dowiedzieć ze środków masowego przekazu, jest pożyteczne i bezpieczne, a wręcz przeciwnie — nierzadko bardzo groźne**. Dlatego trzeba zainteresować się tym, co oglądają, czytają i w co grają nasze pociechy. Warto też podsunąć im pomysły na różne inne ciekawe, mądre, pożyteczne oraz wspierające ich rozwój gry i zabawy. (...)

Jak oduczyć młodych ludzi agresji i... czy w ogóle jest to możliwe?!

Wielu dorosłych uważa, że najlepszym sposobem na oduczenie dziecka agresji, bądź niedopuszczenie do pojawienia się u niego takich zachowań, jest **karanie go za każde nawet najmniejsze czy usprawiedliwione agresywne działanie**. (...) Tak oto stajemy się wzorem zachowania agresywnego, stwarzamy warunki sprzyjające procesowi modelowania i utrwalamy agresję. Jak wynika z badań, przeprowadzonych przez znanego polskiego psychologa Stanisława Mika — **karanie może przynieść pożądane efekty tylko wtedy, jeśli wymierzona kara nie jest zbyt surowa i następuje natychmiast po dopuszczeniu się ataku agresji**. Nieskuteczna już okazuje się kara odroczonej oraz (...).

„Mamo, on mnie bije i ciągle na mnie krzyczy!” — czyli jak możemy pomóc naszemu dziecku, gdy jest prześladowane

Ofiary zachowań agresywnych często pozostawione są same sobie, czują się osamotnione w sytuacjach, w których najbardziej potrzebują wsparcia. **Dzieci pobite i z urazami fizycznymi nie doś, że odczuwają ból fizyczny i cierpienie, dodatkowo przeżywają też silny lęk, strach, niepewność i niepokój**. Często miewają także koszmary nocne, a rano, tuż przed wyjściem do szkoły, odczuwają bóle głowy, brzucha, mdłości i wymioty. Zastraszone maluchy żyją w ciągłym lęku i napięciu, dlatego czasami zdarza się, że symulują chorobę — chcąc w ten sposób uniknąć zagrożenia, które czyha na nie w szkole. (...) rodziców powinny zaniepokoić już takie zachowania, jak: ► późne powroty ze szkoły, niewychodzenie z domu w czasie wolnym, ► opuszczanie lekcji, wagarowanie, ► pogorszenie wyników w nauce, (...) ► wielokrotnie próśby o pieniądze na zakup coraz to nowych książek lub przyborów szkolnych i (...).

Sposoby zwalczania agresji u dzieci w wieku przedszkolnym

Przede wszystkim należy ■ **poświęcić więcej czasu na rozmowę z dzieckiem, wysłuchanie go**. Trzeba też zaspokajać jego potrzeby, pomagać mu w zorganizowaniu czasu wolnego, w rozwijaniu jego zainteresowań. Poza tym warto ograniczyć czas spędzany przed komputerem i telewizorem, a także (...). Jednak najprościej jest uczyć dziecko dobrych zachowań poprzez ■ **modelowanie** — czyli naśladownictwo zachowań innych osób, w szczególności zaś rodziców. Należy z nim dużo rozmawiać, tłumaczyć oraz wskazywać mu (...).

Kolejnym sposobem przeciwdziałania agresji u małych dzieci jest ■ **ustalenie wspólnych norm**, które będą obowiązywać w rodzinie (można na przykład stworzyć specjalny regulamin i powiesić go w dobrze widocznym miejscu — w pokoju malucha lub w kuchni na lodówce). Dzieci przez to, że czują się współautorami ustalonych reguł czy zasad, stają się też bardziej (...). Dobrze jest również ■ **przydzielić dziecku jakieś stałe obowiązki** (...). Na końcu trzeba także pamiętać o tym, aby w sytuacjach konfliktowych, a takie zaistnieją na pewno, ■ **pokazać nieskuteczność jego agresji** — dziecko musi się przekonać, że złością i gniewem niczego nie osiągnie. (...)

Gdzie szukać pomocy?

W Polsce i na całym świecie jest wiele stowarzyszeń, organizacji i ośrodków, które zależnie od rodzaju prowadzonej działalności, oferują i świadczą określoną pomoc. (...) Wiele z tych instytucji za swój główny cel obrało pomoc dzieciom agresywnym, chorym, biednym, także tym, które padły ofiarą przemocy domowej (...).

Poniżej zamieszczam przykłady takich organizacji:

- **Polski Komitet Narodowy UNICEF**
- **Fundacja Dzieci Niczyje** — celem organizacji jest ochrona dzieci przed krzywdzeniem oraz pomoc dzieciom krzywdzonym, ich rodzinom i opiekunom.
- **Fundacja Kidprotect.pl** — organizacja zajmuje się szeroko pojętą ochroną dzieci i młodzieży przed zagrożeniami czyhającymi na nie w świecie realnym, jak i w Internecie (można tu zgłaszać incydenty związane z pornografią dziecięcą oraz pedofilią).

(...) Niektóre fundacje, obok działalności bezpośredniej, oferują pomoc na odległość i świadczą ją poprzez tzw. **telefony zaufania**. To łatwiejszy, szybszy i często bardziej skuteczny sposób, bowiem większość potrzebujących ludzi (nie tylko dzieci) chce za wszelką cenę pozostać anonimowa. Człowiek dyżurujący przy telefonie zaufania **nie poucza i nie ocenia** — **ważne, że w ogóle jest i słucha**. Już sama rozmowa telefoniczna może być punktem zwrotnym (...).

Oto kilka przydatnych numerów telefonów zaufania:

- **116 111** - bezpłatny Telefon Zaufania dla Dzieci i Młodzieży
- **0-800 120 002** — Niebieska linia dla ofiar przemocy (...)

Kilka słów na koniec

W dobie obecnej, kiedy rodzice nie poświęcają zbyt wiele czasu i uwagi swoim dzieciom, te ostatnie postanawiają same zająć się sobą. (...) Młodzi w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym tracą wyraźną różnicę między tym, co dobre, a co złe. Nie potrafią też poradzić sobie z ilością informacji, którymi codziennie „zaśmiecane” są ich głowy.

I tu potrzebna jest dzieciom pomoc, mądrość, a przede wszystkim miłość rodzicielska. Nasza pociecha musi być pewna, że pomimo wszystkich jej wad, słabości (...).

[Cały artykuł, bez opuszczeń tekstu, zobacz na: <http://redkor.pl/zamowienie/>]

[Elwira Wróbel]